

Čl. 1

Název a sídlo chovatele

1. Tento řád byl zpracován a je určen pro členy Českomoravské myslivecké jednoty - Klubu sokolníků Českomoravské myslivecké jednoty (dále jen „Klub sokolníků“), se sídlem Jungmannova 25, 115 25 Praha 1, IČO: 00443174.

2. Žadatel uvedený v odst. 1 vydává v souladu s ustanoveními zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, po projednání a schválení Ústřední komisí na ochranu zvířat proti týrání tento „Řád ochrany dravců a sov při chovu Klubu sokolníků Českomoravské myslivecké jednoty“ (dále jen „Řád“). Tento Řád se vztahuje na všechny druhy ptáků chované členy Klubu sokolníků specifikované v čl. 3. tohoto Řádu. Je závazným předpisem pro všechny členy Klubu sokolníků.

Čl. 2

Účel a cíle řádu

1. Účelem Řádu je metodicky stanovit podmínky a pravidla chovu a držení dravců a sov podle současných požadavků na ochranu zvířat a péči o jejich pohodu. Cílem Řádu je zabezpečení ochrany dravců a sov při jejich držení a chovu a zajištění informovanosti chovatelů o podmínkách ochrany zvířat, aby mohli zabezpečit stanovené podmínky.

2. Dravci jsou po staletí vychovávaní k sokolnickému využití. Chov dravců a sov vyžaduje znalost věci – odbornost, kterou získávají zájemci starší 18 let, členové Českomoravské myslivecké jednoty úspěšným složením sokolnických zkoušek, organizovaných Klubem sokolníků. Tato odbornost je nezbytným předpokladem pro předcházení týrání zvířat z neznalosti, neodbornou manipulací, ustájením, krmením. Tuto zkoušku zajišťuje zkušební komise Klubu sokolníků na základě zkušebního řádu. Předním zájmem členů Klubu sokolníků je výcvik dravců k lovu, jejich ochrana, reprodukce v zajetí, případně jejich návrat do přírody, zajištění ochrany dravců a sov proti týrání při jejich chovu, šíření osvětové a výchovné činnosti o nezastupitelnosti dravých ptáků ve volné přírodě.

3. Řád nenahrazuje ustanovení a podmínky stanovené pro držení, chov, výcvik či lov právními předpisy, zejména zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), CITES - registrace zvířat a povolení k chovu, zák. č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů, atd.

4. Řád stanoví požadavky na ochranu dravců a sov a péči o jejich pohodu, určuje podmínky pro ochranu sokolnický držených dravců a sov při chovu v souladu s ustanoveními zákona na ochranu

zvířat proti týrání a prováděcích právních předpisů k tomuto zákonu. Jeho účelem je chránit sokolnický držené dravce a sovy před nevhodným zacházením, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu.

Čl. 3

Druh chovaných zvířat, biologická charakteristika, fyziologické a etologické nároky zvířat

1. Druh chovaných zvířat:

Tento řád se vztahuje na všechny příslušníky řádu dravci (Falconiformes), sovy (Strigiformes) a příslušníky čeledi krkavcovití (Corvidae) řádu pěvci (Passeriformes), (dále jen "dravci"), kteří jsou v péči člověka.

2. Základní biologická charakteristika nejčastěji držených druhů:

A) Dravci nízkého letu

Jsou to dravci zejména krahujcovití. Vyznačují se impulzivním chováním, rychlým startem letu, proto chov ve voliérách se doporučuje pouze u vhodných jedinců. Polootevřené voliéry se doporučují menších rozměrů k zabránění sebepoškození.

Jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*) je nejpoužívanější sokolnický dravec. Výtečný lovec zvěře pernaté i srstnaté. Potravou méně náročný.

Krahujec obecný (*Accipiter nisus*) je malou kopií jestřába lesního, specialista na lov drobných ptáků do velikosti holuba. Je potravně náročnější jak na kvalitu tak krmnou dávku.

Káně Harrisova (*Parabuteo unicinctus*) je exotický dravec používaný k lovu z pěsti jak zvěře pernaté do velikosti bažanta, tak srstnaté do velikosti zajíce. Je to inteligentní dravec, klidné a vyrovnané povahy.

B) Dravci vysokého letu

Jsou dravci zejména sokolovití. Jsou většinou povahově klidnější než předešlá skupina, člověk s nimi snadněji naváže úzký kontakt. Vyznačují se pomalejším startem, ale zato větší rychlostí jak v tahu, tak při stoupání do výše.

Sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*) je typickým zástupcem sokolů, skvělý lovec a specialista na pernatou zvěř. Potravou je náročnější než některé jiné druhy sokolovitých dravců. Dobře cvičitelný a tvárný v rukou zkušenějších sokolníků.

Sokol lovecký (*Falco rusticolus*) je největší ze sokolovitých dravců, vynikající letec a všestranný lovec.

Raroh velký (*Falco cherrug*) inteligentní dravec. Tvárný a poměrně snadno cvičitelný jak na zvěř pernatou, tak srstnatou.

Raroh jižní (*Falco biarmicus*) u nás méně používaný dravec, je menší než raroh velký. Je také vhodný pro biologickou ochranu letišť a vinic před menšími druhy ptactva.

Poštolka obecná (*Falco tinnunculus*) je pro svou mírnou a přítulnou povahu vhodným dravcem pro začínající sokolníky. Tento dravec je potravně méně náročný. Jeho lovecké využití je minimální pro přirozenou specializaci k lovu hrabošů.

Dřemlík tundrový (*Falco columbarius*) je jedním z nejmenších sokolovitých dravců používaných v sokolnictví. Je rychlý a obratný letec.

C) Orli

Jsou velcí a atraktivní dravci, charakterizováni dlouhověkostí, flegmaticností, někteří z nich výborní lovci. Pro klidnou povahu je možnost držení i v prostorných voliérách. Výcvik letových schopností je časově nejnáročnější z uvedených skupin dravců. Množství potravy odpovídá velikosti těchto dravců.

Orel skalní (Aquila chrysaetos) je nejčastěji používaný dravec této skupiny. Vynikající lovec především zvěře srstnaté běžně do velikosti srnčí zvěře. Pro značnou sílu patří do rukou velmi zkušených sokolníků.

Z jiných orlů může být využíván např. **orel královský** (Aquila heliaca), **orel stepní** (Aquila rapax), **orel jestřábí** (Hieraetus fasciatus) aj.

D) Sovy

Sovy jsou v sokolnictví používány méně často. Nejčastějším druhem je **výr velký** (Bubo bubo). Je to velká sova lovící běžně zvěř srstnatou a pernatou.

3. Fyziologické a etologické nároky podle věkové kategorie zvířat:

Z hlediska věku se u dravců rozlišují: hnízdoš - mladý dravec, který je ještě v hnízdě; haluzník - mladý dravec, dosud neschopný letu, který se zdržuje v blízkosti hnízda; divoch, lapard - dravec v šatu mladých (do konce kalendářního roku, resp. do prvního pelichání); dravec v šatu starých - po prvním pelichání. Mladí dravci do ukončení tělesného růstu a dopeření vyžadují větší péči, např. kvalita a četnost krmení a častější dohled, jinak věk dravce nemá zásadní vliv na fyziologické a etologické nároky dravce, chovatel zajišťuje drženému dravci bez ohledu na jeho věk takové podmínky, které jsou přiměřené pro zachování jeho fyziologických funkcí a k zajištění jeho biologických potřeb.

4. Chovatel musí být schopen

- a) rozpoznat zjevné příznaky zhoršeného zdravotního stavu zvířat,
- b) zjistit změny v chování zvířat,
- c) určit, zda celkové prostředí je vhodné k zachování zdraví a pohody zvířat. Toto ustanovení se týká rovněž zvířat, která případně sokolník chová jako potravu pro držené dravce.

5. Cíl chovu

Cílem chovu je využití přirozených pudů chovaných jedinců

Čl. 4

Zařízení a vybavení pro chov a péči o dravce a sovy

1. Umístění dravců

1.1. Zásady

Sokolnickým způsobem smějí být chováni dravci pouze osobou, která složila sokolnické zkoušky a vlastní platný sokolnický průkaz. Také v zařízeních, které provozuje chov dravců, musí pracovat nejméně jedna osoba, které složila sokolnické zkoušky. Chovem dravců sokolnickým způsobem se rozumí držení a cílený výcvik směřující k volnému létání, lovu a případné reprodukci dravců. V době výcviku se létání doporučuje nejméně 3x v týdnu ve výjimečných případech vyžadujících povahou a potřebou výcviku s pauzou volných letů 14 dní. V době pelichání dravci zpravidla nelétají. Z důvodů

dlouhodobé nemožnosti výcviku z osobních důvodů chovatele je nutné zajistit pro dravce nutný pohyb, případně přemístění do voliéry.

Kontrolu stavu dravce a zabezpečení podmínek jeho pohody provádí chovatel vždy podle podmínek prostředí a klimatických vlivů, minimálně však 1x denně.

1.2. Způsoby připoutání a posedy

Sokolniční dravci, případně sovy smějí být chováni (drženi) historicky osvědčenými způsoby. Chov dravců sokolnickým způsobem se vyznačuje tím, že dravec je uvázán za oba stojáky (tarsometatarsus). Ptáci si při pravidelném tréninku na takovýto způsob připoutání bezesbytku zvyknou.

K uvázání ptáků slouží vhodné speciální řemínky, jejichž délka nesmí přesahovat konec rýdováku. Ty jsou protaženy na obratlík, který zabraňuje zamotání. Manžety s krátkými řemínky jsou rovněž přípustné.

Na opačné straně obratlíku je upevněn kožený řemen, pletená nylonová nebo jiná šňůra 1-2 metry dlouhá, připevněná na posed, hrazdu nebo proletovačku. Dravec musí být uvázán vždy za obě nohy. Během létání na volno nesmí být řemínky spojeny a dravec musí být označen za účelem identifikace. Jako identifikační znak se nejčastěji používá čitelná jmenovka s adresou chovatele nebo chovatelský kroužek.

Výstroj musí být zhotovena tak, že:

- pták neutrpí škodu
- nemůže se utrhnout
- uzly se nerozvážou samovolně, nebo je nerozváže pták
- všechny části výstroje, které se přímo dotýkají kůže, jsou zhotoveny z dostatečně široké, měkké a promazané přírodní kůže nebo jiného vhodného materiálu.

Pro dočasné zastínění před vizuálním drážděním, včetně transportu, může být použita dobře přizpůsobená čepička.

1.2.1. Nízké posedy

Slouží k umístění během výcviku a lovecké sezóny, u vhodných dravců i v době pelichání, tedy po ukončení období volných letů, v případě léčby, apod. U dravců, kteří by si vzhledem k individuálnímu duševnímu založení (např. neustálé samovolné vyrážení) mohli způsobit poranění, je třeba zvolit jiný způsob umístění. Dravci umístění na těchto posedech mají mít možnost přístřešku s ochranou před nepříznivými povětrnostními vlivy, jako je přímé slunce, silný vítr, sníh a trvalý déšť. Při dlouhodobém umístění tímto způsobem, např. v průběhu lovecké sezóny, nebo pelichání, je přístřešek povinností. Dále je nezbytný vhodný a udržovaný povrch, přístup k vodě.

Jsou rozeznávány v zásadě 2 typy nízkých posedů:

Sokolí nebo **orlí špalek** – je asi 25 až 50 cm vysoký, povrch kulatého posedu je z měkkého přírodního dřeva, nebo má být potažen korkem, umělým trávničkem apod.

Jestřábí oblouk – je vyroben z vhodného pevného materiálu, jehož dosedová část je obalena kůží nebo jiným vhodným materiálem, např. textilní páskou apod.

1.2.2. Vysoká hrazda

Je to posed ve výši asi 100 – 140 cm ve formě vodorovné tyče nebo Wallerova posedu se svisle vypnutou tkaninou.

Vzhledem k tomu, že svoboda pohybu je na hrazdě omezena, je tato forma umístění přípustná celodenně pouze v prvních dnech výcviku. Jinak je přípustná po dobu několika hodin v období létání na volno, anebo v době nočního klidu. Převrácení (spadnutí) hrazdy je třeba zabránit.

1.2.3. Proletovačka

Je zařízení s vodícím lankem a kroužkem, které umožňuje pohyb mezi dvěma posedy, nebo do určené vzdálenosti od posedu. Patří mezi novější typy posedů, použití je individuální, obvykle v době klidu, tedy pelichání.

1.2.4. Znamky nepohody a poškození dravce

Zásadní znaky objevující se při nevhodném držení a chovu při připoutání k vyjmenovaným posedům nebo jejich náhražkám jsou :

- zjevný stres způsobený nevhodným umístěním v rušivém prostředí,
- poškozené opeření a otlaky na stojácích způsobené nevhodným umístěním,
- nestandardní upoutání za stojáky způsobující odřenininy (řetězy, šňůry apod.),
- zjevný trvalý stres způsobený špatnou manipulací a přístupem chovatele.

1.3. Voliéra (dle sokolnické terminologie dále jen komora)

Komory mají být zařízení tak, aby umožňovaly provádění cíleného programu s dravci. Mohou sloužit k držení dravce (např. během pelichání) dle druhu a povahy dravců anebo k cílené reprodukci. Typy komor se dělí podle účelu a konstrukce.

Dělení podle účelu:

Pelichací komora – je obvykle malé zařízení umožňující kontakt dravce s člověkem

Komora k reprodukci – se liší u ptáků rozmnožujících se bez asistence člověka (chovy v divokých párech). Tato zařízení jsou prostornější, umožňující létání a hnízdění v předem připravených hnízdních prostorách. U reprodukci asistovaných člověkem - imprinti (dravci sexuálně vázaní na člověka), bývají voliéry menších rozměrů, umožňujících přeskokování na odsedávkách a těsnější kontakt s chovatelem. Rovněž voliéry pro chovy poloimprintů (chovy v párech) s cílenou stimulací člověkem jsou poměrně malých rozměrů, podobně jako voliéry pelichací. Cílenou stimulací je myšleno především krmení z ruky, kdy dravec toká.

Dělení podle konstrukce:

- **Částečně uzavřené komory** - mají kromě uzavřených bočních stěn ze dřeva, zdiva apod. ještě některé částečně průhledné stěny.

- **Uzavřené komory** - není do nich vidět z vnějšku. Mají ale přístup světla a vzduchu shora.

- **Celodrátkové komory** - méně vhodná zařízení, užívaná spíše v zoologických zahradách, vyžadující použití pletiva s hustými oky tak, aby se narážející dravci neporanili. Pro umístění v celodrátkových komorách jsou určeni jen přivyknutí jedinci.

Všechna zařízení pro chov dravců a sov jsou vybudována tak, aby minimalizovala poškození (včetně

poškození opeření). Například napětí sítí a drátů voliér musí být dostatečné, musí být pravidelně kontrolováno. Průhledné zábrany jsou konstruovány tak, aby se o ně letící pták nemohl zranit. Naše klimatické podmínky umožňují chov dravců bez zvláštních teplotních opatření, pokud je zachována zásada přístupu do závětrného přístřešku.

K dispozici musí být snadno čistitelná krmná a koupací zařízení, která jsou, stejně jako ovsedávky, umístěna tak, aby byla co nejméně znečišťována exkrementy.

1.3.1. Doporučené rozměry komor

Uváděné doporučené rozměry komor nevystihují konkrétní chovatelský záměr ani povahovou individualitu jedinců. Jsou určeny na základě dlouhodobých zkušeností a úspěšné chovatelské praxe členů Klubu sokolníků. Doporučené minimální rozměry jsou:

Dravci malí (např. poštolka, výreček, kulíšek, sýc)

1 jedinec - plocha 2,5m² ,výška 1,7m

pár - plocha 3,75m² ,výška 1,7m

Dravci střední velikosti (např. sokoli a jestřáb, kalous, puštík obecný)

1 jedinec - plocha 4m² , výška 1,7m

pár - plocha 6m² , výška 1,7m

Dravci velcí (např. orli, puštík bělavý, sovice, výr)

1 jedinec - plocha 12m² , výška 2,5m

pár - plocha 16m² , výška 2,5m

Uváděné doporučené rozměry připouští výjimky, které vyplývají z individuálních potřeb chovaných jedinců nebo chovatelského záměru, za přísného respektování psychické i fyzické pohody dravce.

Na základě dlouhodobých zkušeností je všeobecně známo, že poměrně malé komory udržují dravce v příznivém kontaktu se sokolníkem a snižuje se možnost poranění dravce.

1.3.2. Známky nepohody a poškození dravce v komoře jsou:

- poškozené opeření a otlaky na stojácích v důsledku nevhodného umístění,
- zjevný trvalý stres způsobený špatnou manipulací a přístupem chovatele,
- odřeniny ozobí a temene hlavy.

Čl. 5

Zajištění zdraví a pohody chovaných dravců a sov

1. Výživa a krmení

Nároky ptáků na kvalitu potravy musí být uspokojeny. Zásadně by potrava měla být pestrá, jak jen je to možné a ne pouze čistá svalovina, ale měly by ji tvořit také kosti, srst a peří jako vývržkové látky.

Podle potřeby se podávají vitaminy a minerální látky.

Dospělí jedinci nejmenších druhů mají být krmeni dvakrát denně, velké druhy jednou denně. Protože dravci střední velikosti a velcí dravci neloví úspěšně denně, zařazuje se u nich v době, kdy nepodávají velké tělesné výkony, půst k zamezení vzniku nadváhy.

Pro dosažení lovecké kondice musí být dravci, kteří jsou připravováni k lovu, krmeni restriktivně, to

znamená omezeně. Při tom ale nesmí docházet k nouzi o potravu. Pro omezené krmení má být zvoleno krmení, které má redukováný obsah energie a obsahuje množství balastních látek. Všechny nezbytné minerální látky musí být v krmení obsaženy v optimálním množství. Redukce tělesné hmotnosti může dosahovat asi 15%, vycházíme-li z maximální hmotnosti na konci pelichání s neomezeným krmením a relativním nedostatkem pohybu, kdy je dravec přetučnělý. Kondice je rozdílná podle druhu. Cílem výživy je dostat dravce do takové tělesné hmotnosti, která odpovídá lovecké kondici ve volné přírodě.

Dravci kryjí potřebu vody z velké části z potravy. Přesto jim má být k dispozici mělká nádoba s nezávadnou vodou k pití a ke koupání. Vodu je nutné udržovat čistou, a minimálně 1x denně obměňovat.

2. Chov dravců, kteří potřebují zvýšenou péči

Nemocní a zranění dravci mají zvýšené nároky na držení a umístění. Podle povahy onemocnění či zranění je adekvátním způsobem přizpůsoben způsob léčení, umístění dravce i výživy. Dravce nalezené ve volné přírodě je třeba odevzdat do stanic handicapovaných dravců nebo členům Klubu sokolníků. O zraněné a nemocné dravce v rukou sokolníků se starají sokolníci sami.

Nedílnou složkou sokolnických zkoušek je předmět „chov a držení loveckých dravců“, jeho částí jsou pak nemoci a základy veterinární péče. Úspěšné složení zkoušek je podmínkou pro vstup do Klubu sokolníků. Z toho vyplývá, že každý člen Klubu sokolníků má základní znalosti první pomoci podávané zraněným dravcům a také základní znalosti veterinární péče poskytované dravcům. Všechny závažnější případy jsou v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o ochraně zvířat proti týrání, řešeny ve spolupráci s veterinárním lékařem.

3. Zajištění zdraví a pohody zvířat užívaných jako potrava pro dravce

Také pro zvířata, pokud jsou chována jako potrava pro dravce (např. myši, potkani, křepelky), je nezbytné zabezpečit podmínky pro zajištění jejich zdraví a pohody. Tato zvířata musí být chována jen v tak velkých skupinách a v takových prostorách, aby se s ohledem na prostor vzájemně nezraňovala a umožňovala jim přirozený odpočinek a řádnou péči. Tato zvířata musí dostávat potravu vhodnou pro jejich druh a stáří v takovém množství, aby byly uspokojovány jejich fyziologické potřeby. Musí mít rovněž zajištěn přístup k vodě, která neohrožuje jejich zdravotní stav. Chovatel je povinen alespoň 1x denně zkontrolovat stav těchto chovaných zvířat z hlediska zajištění jejich biologických potřeb. V případě zjištění nedostatků je povinen neprodleně podniknout kroky k jejich odstranění.

Čl. 6

Základy spojené s ochranou zvířat, zajištění jejich zdraví a pohody

1. K ochraně dravců, zajištění jejich zdraví a pohody sokolníků:

- vždy podává pouze čerstvou nebo čerstvě rozmrazenou potravu, nekrmí nalezenými uhynulými zvířaty, ze zvířat užívaných jako potrava odstraňuje zažívací orgány,
- denně kontroluje zdravotní stav drženého dravce,
- komory a prostory, v nichž je dravec držen, zbavuje zbytků potravy a podle potřeby desinfikuje,
- periodicky zajišťuje vyšetření stříkance držených dravců na parazity,
- nemocným dravcům nepodává antibiotika s obsahem penicilinu, na který dravci mohou reagovat alergickým (anafylaktickým) šokem.

2. Péče o samice ve stadiu rozmnožování a o samice a mláďata po vylíhnutí je zajišťována tak, že v právě probíhající fázi reprodukčního cyklu jsou zvýšené nároky na systém krmení a energetickou náročnost potravy. Ke krmení v období reprodukce se používají např. uměle chovaní potkani, křepelky a jiná zvířata, vždy však z chovů bez klinických příznaků onemocnění. Toto období klade také zvýšené nároky na zajištění klidného prostředí, v němž nejsou dravci rušeni.

Péče o mláďata začíná dnem vylíhnutí. Nejdříve jsou mláďata zahřívána rodiči a krmena v častých cyklech malými dávkami krmení. První krmení probíhá po oschnutí mláděte, když se samo o krmení přihlásí. Toto bývá asi 8 hodin po vylíhnutí. Periody krmení se postupně prodlužují a dávky krmení se zvyšují. Chovatel musí mláďatům i rodičům v tomto období zajistit dostatečné množství energeticky bohatého krmení, dostatek vitamínů a minerálů v potravě. V případě odchovů v umělé líhni zajišťuje veškerou péči o mládě od jeho vylíhnutí chovatel tak, aby se co nejvíce podobala péči rodičovského páru. Těmto mláďatům je třeba zajistit umělý zdroj tepla. Po nakrmení je třeba mláďatům zajistit klid ke trávení potravy.

3. V chovu chovatel zajistí:

- a) veterinární péči a prevenci,
- b) udržování dobrého výživného stavu zvířat (používání kvalitního krmiva),
- c) pohodu zvířat vhodným umístěním, kontaktem s člověkem, nerušeným odpočinkem.

4. Dravci jsou nezaměnitelně označováni v souladu s ustanoveními zákona na ochranu přírody a krajiny a to zejména nesnímatelnými kroužky, případně mikročipy, či fotografiemi dorzálních štítků apod.

Čl. 7

Povolené způsoby usmrcení dravců či sov

1. Pokud je přežívání dravce nemocného, vyčerpaného nebo zraněného spojeno s jeho nepřiměřeným utrpením, provede se jeho utracení nebo usmrcení na místě, kde k nemoci, vyčerpání nebo zranění došlo za podmínek stanovených veterinárním zákonem a v souladu se zákonem na ochranu zvířat proti týrání. Usmrcením se rozumí jakýkoliv zákrok nebo jednání, kterým je způsobena smrt zvířete; utracením je usmrcení zvířete, pokud možno bezbolestně, stanovenými veterinárními prostředky a vybavením, provedené veterinárním lékařem nebo osobou odborně způsobilou.

2. Dravec nesmí být usmrcen bez důvodu. Důvodem k usmrcení je slabost, nevyléčitelná nemoc, těžké poranění, genetická nebo vrozená vada, celkové vyčerpání nebo stáří, je-li další přežívání spojeno s trvalým utrpením. Důvodem k usmrcení může být také bezprostřední ohrožení člověka dravcem, výkon práva myslivosti podle zvláštních právních předpisů (tj. zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti), či regulace populace dravců v lidské péči.

3. K usmrcení lze použít prostředky způsobující ztrátu citlivosti a následně smrt, usmrcovací přístroj využívající plyn CO₂, předávkování inhalačními narkotiky, mechanické zařízení, které přivodí rychlou smrt, manipulaci šíje (zlomení vazy) nebo střelnou zbraň, je-li to v souladu s příslušnými právními předpisy. Utracení smí provádět pouze veterinární lékař, nebo zletilá osoba pod dozorem veterinárního lékaře. Rovněž usmrcení zvířete, které slouží dravcům jako potrava, musí být

provedeno způsobem, který zákon na ochranu zvířat proti týrání nezakazuje a tak, aby nedocházelo k týrání zvířat.

4. K usmrcení dravce, sovy, či jeho případné potravy (kuřat, myši apod.) nelze použít tyto zákonem zakázané způsoby usmrcení:

- utopení a jiné metody udušení včetně použití farmak typu myorelaxantů,
- použití takových látek a přípravků, jejichž dávkování neuvede zvíře do hlubokého celkového znečitlivění a bezpečně nezpůsobí následnou smrt,
- ubití, ubodání nebo jiné metody, které zvířeti způsobí nepřiměřenou bolest nebo utrpení,
- použití elektrického proudu, pokud nenastane okamžitá ztráta vědomí,
- použití lepů a jiných podobných prostředků, které dlouhodobě omezují pohyb zvířete tak, že k usmrcení zvířete dochází v důsledku nedostatku potravy nebo tekutin anebo v důsledku jiných metabolických poruch.

5. Pokud jsou pro účely krmení chovaných ptáků chována hospodářská zvířata (drůbež), musí být dodrženy standardy podle vyhl. č. 208/2004 Sb. O minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, nebo přiměřeně podmínky chovu podle vyhl. č. 207/2004 Sb. O ochraně, chovu a využití pokusných zvířat (např. při chovu myši a potkanů).

Čl. 8

Podmínky pro přepravu

1. Přemísťování dravce se uskutečňuje buď nošením na rukavici, nebo v dopravním prostředku, který je konstruován tak, aby byla technicky zabezpečena pohoda přepravovaných zvířat a minimalizována možnost jejich zranění při přepravě. Dravci mohou být přepravováni ve speciálně upraveném prostoru. Tím může být přepravní bedna, nebo klec, kufr nebo sedadlo automobilu, případně jiný prostor zajišťující bezpečné a pohodlné cestování. Přepravní prostor nesmí obsahovat ostré hroty, těkavé látky, musí být dostatečně velký, aby bez námahy umožnil změnu polohy při cestování, musí mít přiměřeně drsnou, ale měkkou podložku umožňující zachycení prsty, ale znemožňující setrvačný posun při změně pohybu. Musí mít zajištěno dostatečné větrání celého prostoru.

2. Během trvání transportu, jehož délka nepřesáhne 6 hodin, nemusí být dravec krmen ani napájen. Trvá-li transport po delší dobu, je vhodné dravce na omezenou dobu vyjmout z přepravní bedny, umožnit mu se vyprázdnit, předložit mu vodu. Potravu není nutné předkládat, neboť dravci jsou krmeni 1x za 24 hodin.

3. Přepravovat nelze nemocná nebo zraněná zvířata, pokud nejsou přepravována k ošetření veterinárním lékařem, nebo je-li přeprava nutná k zamezení dalších bolestí nebo utrpení, nebo přepravují-li se na pokyn veterinárního lékaře k diagnostickým účelům.

Čl. 9

Platnost a účinnost

1. Tento Řád platí pouze pro potřeby držitelů a chovatelů dravců a sov, kteří jsou členy Klubu

sokolníků Českomoravské myslivecké jednoty a to i v případě jejich podnikatelské činnosti, která požádala o schválení tohoto řádu Ústřední komisí pro ochranu zvířat, ve znění schváleném touto komisí.

Tento Řád je platný pouze ve znění schváleném Ústřední komisí pro ochranu zvířat; změny tohoto Řádu musí být projednány s Ústřední komisí pro ochranu zvířat a být schváleny.

2. Tento Řád nahrazuje řád „Řád chovu dravců sov v péči člověka“ schválený rozhodnutím Ústřední komise pro ochranu zvířat ze dne 12.9.2001 , č.j. 17381/2001-1020.

3. Tento řád nabývá platnosti a účinnosti dnem nabytí právní moci rozhodnutí o schválení Ústřední komisí na ochranu zvířat.

4. Tento Řád je platný 5 let od jeho schválení Ústřední komisí pro ochranu zvířat, po této době bude provedena revize Řádu a požádáno o schválení nového řádu.

Ing. Petr Zvolánek
předseda Klubu sokolníků ČMMJ